



Barraca de vinya de cal Fiter

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Fiter. Clot del Tufau. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Al camp de la casa Fiter, després del trencant del camí al Serrat de la Beguda.

Coordenades:

Latitud: 41.66125
Longitud: 1.82249
UTM Est (X): 401965
UTM Nord (Y): 4612836

Classificació

Número de fitxa 08262-119
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XX
Any 1939
Autoria de l'element: Miquel Bosch i Abadal
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 001A00010
Fitxes associades:
[Can Fiter](#)
[Ruïnes del camp del Fiter](#)
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 13/08/2004 - 02:00

Descripció

Miquel Bosch Abadal que procedia de Castellfollit del Boix, va comprar la casa i la finca del Fiter l'any 1939. Va construir algunes de les barraques de vinya del terme, així com va reconstruir moltes de les que ja existien a la zona. Tot i que la major part de les obres les va realitzar a partir del moment que va comprar la casa, va posar la data de compra a tots aquests elements que restaurava, com aquesta barraca o la font del Fiter. La barraca es troba a prop del camí de can Fiter a can Beu, tot just passada la cruïlla del camí que va a les masies del Serrat de la Beguda, a la banda dreta, en mig d'un camp en el que hi ha diferents feixes. És una barraca de planta quadrada, feta amb lloses de pedra bastant grosses. Té la porta centrada en una de les parets, la que dona a llevant, amb llinda de pedra que porta gravada la data 1939 i les inicials MB, una a cada costat de les xifres, i al mig d'aquestes una creu. Els números estan escrits al revés. Es troba una mica recolzada en un marge per la part de darrera i en una cantonada s'ha posat una pedra de grans dimensions que forma l'angle. A la façana posterior hi ha oberta una petita finestra similar a una espitllera i a més, a l'interior, hi ha diferents fornícules i prestatges fetes a la mateixa paret interior amb lloses que s'utilitzaven per guardar tot tipus de coses. Les parets d'obra seca pugen verticals, i les lloses a vegades es falquen amb pedres més petites. Fan entre 50 i 60 cm de gruix. La pedra utilitzada és la calcària de Sant Vicenç. La coberta és amb cúpula semiesfèrica tancada amb lloses. El pas de la planta quadrada a la circular de la cúpula es fa amb el sistema de petxines de les cúpules amb pedres travesseres que es col·loquen en els angles i permeten pujar la volta. Per l'exterior la cúpula està coberta de terra, fet que la impermeabilitza. Davant la porta hi ha un pou sec circular construït amb unes filades de pedra seca. Era per recollir aigua de pluja i emmagatzemar-la per després sulfatar els ceps.

Observacions:

Tipologia: planta quadrada coberta amb falsa cúpula.

Història

Els petits masos del Serrat Beguda i el Clot Tufau eren parciers dels grans masos que tenien grans extensions de terra. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, eren parciers d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per subsistir. Cal Fiter era el mas més important del Clot del Tufau, i que al 1865 comptava amb 22 parciers (AMSV, Amillament). La tècnica de la pedra seca es remunta a la prehistòria i és molt freqüent a tota la conca mediterrània. Es caracteritza per l'ús de la pedra sense morter per a fer diferents tipus de construccions. Generalment la pedra és utilitzada sense treballar i solen ser peces més aviat planes. La pedra tan sols es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com una llinda o una cantonera. A la zona del Bages la pedra seca va lligada al món rural i a activitats productives relacionades amb la vinya. S'utilitza per a petites construccions temporals, com les barraques de vinya, aixoplucs, margerres. La tècnica no era fàcil i era freqüent que la fessin grups de persones especialitzades en aquestes construccions que es desplaçaven als llocs on era necessari construir o refer algun element. Cronològicament es tendeix a datar-les entre el segle XVIII i la segona meitat del segle XIX. Època de l'expansió agrària degut a la gran demanda de vins i licors en el mercat, que es va mantenir en auge fins l'arribada de la fil·loxera a finals del segle XIX i la industrialització que van frenar la producció i com a conseqüència es modifiquen les condicions dels contractes de conreu que afectes especialment als rabassaires. Això provoca una caiguda en l'ocupació de rabassaires que seran absorbits per la nova indústria tèxtil. Aquest increment de la producció vinícola va empènyer a bona part dels propietaris a roturar els boscos i a plantar mitjançant el sistema de feixes, camps i turons fins aleshores considerats marginals. Els pendents de les vessants de les muntanyes es van convertir en camps de conreu de les vinyes, amb parets de pedra que impedièren l'erosió del camp. Cada vinya tenia la seva barraca. La finalitat de les barraques era

disposar d'un lloc per guardar les eines, alguns estris de cuina i el cànir d'aigua, i on els pagesos s'aixoplugaven de la pluja, feien la migdiada i a vegades dormien. Les barraques són de dimensions generalment petites, amb una alçada exterior que no supera els 3 metres i uns 2,60m interiors de mitjana. Generalment son cobertes amb volta i les portes són adintellades. La llinda generalment està formada per una llosa més gran i ben treballada. No és gaire freqüent la porta adovellada a la zona. Els marges de pedra seca constitueixen un model de paisatge molt característic del sud europeu. Tenen tan valor constructiu com paisatgístic. L'abandonament de l'ús està provocant la seva degradació i desaparició.

Bibliografia

SOLER, J.M. (1988). La tècnica de pedra seca. La construcció popular. Dovella, nº 29. Manresa. BERRAL, A. (2001). Construccions rurals a la conca del riu Llobregat. XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sant Vicenç de Castellet. Centre d' Estudis del Bages. Pp. 103-109.

